

TEODOR DE MAS I VALLS

GASTAR DINERS

HÀBITS JUDEOCATALANS PER INVERTIR MILLOR,
TENIR LA VIDA RESOLTA I VIURE SENSE ANGOIXES

Columna

TEODOR DE MAS I VALLS
GASTAR DINERS

Hàbits judeocatalans per
invertir millor, tenir la vida
resolta i viure sense angoixes

PRIMERA EDICIÓ: SETEMBRE DEL 2025

© TEODOR DE MAS VALLS, 2025

© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-3413-3

DIPÒSIT LEGAL: B. 12.372-2025

FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

IMPRÈS A CATALUNYA - PRINTED IN CATALONIA

www.columnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos)

si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com

o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

Índex

PRIMAVERA

SANT CUGAT DEL VALLÈS

L'espai	26
<i>L'auberge espagnole</i>	30
<i>Una boda muy sencilla</i>	33
Nens a la carta	37
Shamian Dao.	39
Com gat i gos	43

BENASC

Les vacances	51
<i>El pueblo</i>	55
La Costa Brava	57
Intercanvi de cases	61
Carretera i manta.	64
Low-cost.	67

BERKELEY

Els idiomes (i els estudis)	75
English Connection	78
<i>Spirou et Fantasio</i>	81
La Xiao Ping	83
AFS Intercultura	85
L'Erasmus	88

ESTIU

MONTPELLER

La cultura	99
Siddhartha	101
Tàrrega	105
Bruce Springsteen	107
Filmin	109
Els castellers	112

MANNHEIM

El menjar	119
Fer aigües	121
Sucs frescos	124
El nostre pa de cada dia	126
Els mercats	129
La gastronomia	131

SYDNEY

Els viatges (i les experiències)	139
Roda el món i torna al Born	142
Autoestop	145

Interrail.	148
<i>Up in the air</i>	150
Un any sabàtic.	153

TARDOR

HONG KONG

Les inversions	163
Berkshire Hathaway.	166
BlackRock i Blackstone.	170
Vanguard S&P 500 ETF.	173
Crowdcube, Verkami i Capital Cell	176
Psquared	179

TEL-AVIV

Els negocis	187
Tomàquets madurs, oli i sal	189
Munich, Pummba i Dormideo	192
Rauscher Traders i Kave Home	195
Invivo Ventures i AX Partners	198
<i>Me, myself & I</i>	201

LUANDA

Els vehicles	212
Mobilitat sostenible	215
Motards en Harley-Davidson	218
Saab 900 i Porsche 911.	221
<i>Corto Maltese</i>	224
La jet-set.	226

HIVERN

BUENOS AIRES

Les cases	237
Un piset a la ciutat.	239
Villa Leopolda	243
Ona Futura	244
Fundació Catalunya Cultura.	247
Fundació Josep Carreras	250

LISBOA

La salut	258
Val més prevenir que curar.	261
Les residències de gent gran	264
La microbiota i el sobrepès.	267
L'estrès i l'insomni.	270
La colla d'amics i família	273

BARCELONA

El temps	282
La paradoxa de la productivitat.	285
Dos quarts i cinc de vuit del vespre.	288
Ser avis i àvies	291
La llegítima i les herències	294
Fins als cent vint	297
<i>Agraïments</i>	301
<i>Bibliografia</i>	303

Sant Cugat del Vallès

Molts de vosaltres teniu una imatge esbiaixada del que és Sant Cugat del Vallès. Si bé és cert que és una de les ciutats més riques i educades de Catalunya, no sempre ha sigut així i durant molts anys va ser un simple poble de pagesos de secà, productors de vi de taula, amb un bonic monestir romànic i el seu corresponent claustre, amb un rosetó espectacular.

Em tallo els cabells al barber de Sant Cugat de tota la vida, en Llongueras, fill del fundador del negoci, que va tenir la idea de canviar d'ofici just després d'una carrera curta però intensa com a jugador de futbol de l'equip local. No l'heu de confondre amb la cadena de perruqueries del famós perruquer de Barcelona del mateix cognom.

Quan soc a la seva perruqueria em segueixo creient en aquell poble on tothom es coneixia i se saludava pel carrer, sobretot els dijous, dia de mercat setmanal.

La integració a Sant Cugat dels nouvinguts es fa a través de la parròquia, els esplais i caus, el Club Muntanyenc i l'Esbart, anant a classe a escoles com el Joan Maragall, el Pins del Vallès o el Catalunya, a instituts com

l'Arnau Cadell o l'Angeleta Ferrer, participant en les festes majors dels diferents barris que conformen l'ara ja ciutat, com són Valldoreix, Mira-sol o la Floresta.

La Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) va ser creada el 1968, just l'any en què les protestes contra la guerra del Vietnam envaïen tots els campus del món, amb quatre primeres facultats: Lletres, Medicina, Ciències i Ciències Econòmiques.

Durant l'època franquista, diuen que la UAB es va construir com a solució *ad hoc* per treure els estudiants del centre de la ciutat i tancar-los en un recinte aïllat i lluny dels carrers de la capital, on se'ls pogués reprimir i controlar amb més facilitat i sense tantes càmeres.

Va ser així com Sant Cugat del Vallès, juntament amb Cerdanyola del Vallès, va ser la ciutat escollida per bona part del professorat contractat per l'acabada d'estrenar universitat per instal·lar-s'hi, fer vida i fundar una família fora del brogit dels carrers de Barcelona.

Amb el temps, la fesomia de Sant Cugat, fins llavors eminentment agrícola, va anar mutant cap a la ciutat que coneixeu avui en dia. Amb els anys es convertiria en una ciutat d'indústria i serveis d'alt valor afegit.

Sant Cugat, més enllà de ser una ciutat més o menys rica, és una ciutat de població eminentment universitària, amb un 62,5 % dels seus habitants amb estudis superiors, segons dades de l'Idescat de 2022.

El canvi definitiu va arribar, però, amb la construcció del túnel de Vallvidrera, que connectava de forma definitiva i ràpida Barcelona ciutat amb el Vallès, encara que amb el seu corresponent peatge. Els peatges o el pagament per l'ús de certes vies, túnels i ponts i als quals les males llengües volen atribuir un origen català, existeixen des de l'època de l'imperi romà.

Els peatges a tort i dret van ser la manera que va trobar el govern del president Pujol per tirar endavant les infraestructures necessàries per al país sense haver d'esperar un eventual finançament per part de l'Estat espanyol, que es feia pregar massa o no acabava d'arribar mai del tot. A falta de prou finançament públic, es va recórrer a atorgar concessions de peatges en favor d'empresaris afins, com ara la sempre omnipresent Caixa de Pensions o en Lluís Prenafeta. Va ser així com Barcelona va poder expandir-se més enllà de les seves fronteres naturals: els rius Llobregat i Besòs, la serra de Collserola i la mar Mediterrània.

D'aquesta manera, a partir del 26 d'agost de 1991, just el dia que jo complia divuit anys, la connexió entre el barri de Sarrià-Sant Gervasi de Barcelona i el fins llavors poble de Sant Cugat del Vallès va quedar establerta per sempre, mitjançant el corresponent i inevitable peatge de pagament.

El peatge no va evitar en absolut l'arribada massiva d'immigrants barcelonins, atrets per una millor qualitat de vida i més metres quadrats d'habitatge per un preu igual o inferior al de Barcelona ciutat.

A dia d'avui, Sant Cugat segueix sent encara més assequible que bona part dels barris barcelonins i amb un nivell d'equipaments com parcs i zones verdes, guarderies públiques, escoles i instituts de qualitat, centres d'atenció primària i biblioteques clarament superior a la Barcelona postolímpica i turística, massificada i sense prou espais verds.

L'existència de la via ràpida i taxada amb Barcelona va ser el revulsiu definitiu perquè Sant Cugat fes el salt i es posés a créixer com poques ciutats al món: amb uns mil habitants nous per any durant dècades.

Eren, sobretot, parelles amb estudis universitaris amb els fills en edat escolar o amb ganes de tenir-ne.

Quan vaig conèixer la meva parella, allà pel 1995, la ciutat comptava amb uns 45.000 habitants, i el 2024 ja eren més del doble: uns 98.000 habitants, sense senyals de cap mena de fre a aquest creixement i a un pas de superar els 100.000 habitants. Del poble que era ja no en quedava res, malauradament.

L'arribada de grans multinacionals com Hewlett Packard, Boehringer Ingelheim o Roche Diagnostics, sumades a les seues de grans empreses catalanes com Grífol, Catalana Occident (ara Occident a seques), Europastry, Fluidra o Palex Medical, més la delegació catalana de TVE, van acabar de confirmar Sant Cugat del Vallès com un pol ineludible d'activitat econòmica i un lloc per viure molt bé dins de la metròpoli catalana, altrament dita la Gran Barcelona.

Aquesta àrea compta amb uns 5.000.000 d'habitants dels 8.000.000 que té Catalunya actualment, i no sembla que es vulgui posar límits a aquest creixement poblacional desmesurat.

Ara bé, per a alguns encara segueix sent un poble, tot i els diversos barris nous que han aparegut com bolets, com ara Coll Favà, Volpelleres, Hospital General i tants altres que no deixen de ser zones dormitori d'alts executius i expatriats, famílies acabades d'arribar de totes les parts del món, desconexores en gran mesura de la idiosincràsia de Sant Cugat.

Els santcugatencs de tota la vida es distingeixen perquè no se saben els noms dels carrers i en parlen per aproximacions geogràfiques, com ara la plaça de l'ajuntament o del monestir, el carrer del sàbat, la plaça de les loteries o la plaça de l'estació. En fi, saber-vos els noms

dels carrers i places és sinònim de ser nouvinguts. No deixa de ser curiós voler seguir-lo considerant un poble, amb els seus quasi 100.000 habitants, amb els estudiants francesos de les Escoles Universitàries Gimbernat i de la UIC, l'escola jueva Hatikva, l'escola japonesa i col·legis com l'Europa, el Thau, l'Avenç, el Pinar, el Viaró i La Farga, entre d'altres.

Sense oblidar les importants colònies d'immigrants procedents de Llatinoamèrica, que presten tot tipus de serveis d'assistència a la llar i a les famílies, amb forta demanda en una ciutat benestant com ara sí que és, indubtablement, Sant Cugat. Sant Cugat té els seus propis barris històrics, com ara Valldoreix, antic barri d'estiueig amb les seves cases unifamiliars; Mira-sol, amb edificacions més modestes i també d'estiueig i de caps de setmana, i la Floresta, el barri més anàrquic i hippy de tots i on nosaltres vivim ara de fa poc.

Val a dir que les Planes, amb les seves calçotades a peu de ferrocarril, i Vallvidrera, amb les seves vistes, són barris de Barcelona, tot i la seva proximitat geogràfica amb Sant Cugat.

Els que hagueu llegit *Fer diners* recordareu que propugnava que tots vosaltres actuéssiu com a prestadors dels altres i fèssiu de banquers. Doncs ja fa anys que a Valldoreix la senyora Maria Antònia Gili va decidir fer-ho pel seu compte i va començar a concedir microcrèdits a immigrants i persones necessitades.

El Fons Social Sant Cugat-Valldoreix, que és com es fa dir, ha concedit, en uns vint-i-cinc anys d'activitat, més de tres mil préstecs per un import total de més de quatre milions d'euros a més de 1.300 beneficiaris, amb una taxa de morositat inferior al 5 %; molt bèstia tot plegat.

En paraules del meu antic cap, que va ajudar el seu fill anestesista pediàtric en la compra d'un pis de separat per a ell i els seus fills a càrrec, Sant Cugat del Vallès gaudeix d'una posició òptima per anar a treballar a la capital en transport públic de qualitat i també és a un cop de cotxe per anar a tot arreu, inclosos campus universitaris, polígons industrials i altres ciutats de Catalunya, també per marxar de cap de setmana i vacances.

Ciutats com Sant Cugat, Rubí, Sabadell, Terrassa, Mataró, Granollers, Vilanova i la Geltrú o Sitges, fins i tot Girona, són cada vegada més receptores netes tant de població com d'inversions, i tenen i tindran el rol equivalent de Brooklyn dins de la metròpoli de Nova York. Barcelona ciutat quedarà resignada a ser una mena de Manhattan només a l'abast d'uns pocs autòctons amb sort rodejats d'una marabunta de turistes, expatriats i estudiants universitaris, molt cara.

Si voleu conèixer millor Sant Cugat del Vallès, veniu a finals de juny, per Sant Pere, que és quan se celebra la festa major. Ens veurem al concurs de paelles, als concerts, a la baixada d'andròmines, al ball del Paga-li Joan o als focs artificials.

L'ESPAI

Els meus pares i la seva parella de fills, nosaltres, es van instal·lar als afores del Sant Cugat més emergent, a la perifèria de la perifèria de Barcelona. Ell era enginyer químic pel Químic de Sarrià; ella, professora de matemàtiques per la Central. Vivíem en un pis de lloguer d'un edifici en què els amos ocupaven la planta baixa i tenien com a activitat principal una granja de gallines ponedores

(no en el mateix edifici, s'entén). L'empresa es deia i es diu Avícola Griera i encara segueix funcionant, ara millor que mai, amb un preu de mercat de la dotzena d'ous de mida L (sempre hem evitat els de mida superior o XL, per excessius) que no ha deixat de pujar.

Si la dotzena d'ous es venia per 1,80 euros l'any 2001 (o quinze cèntims l'ou), ara estem en preus de 2,19 euros la mitja dotzena per a gallines a terra, 2,79 euros per a gallines en llibertat i 2,99 euros per a ous ecològics, o el que seria el mateix, uns quaranta cèntims d'euro per ou o quasi el triple de preu en vint-i-quatre anys.

Ni la guerra d'Ucraïna ni normatives més estrictes per una millor qualitat de vida de les gallines justifiquen una pujada de preus com aquesta, sobretot ara que a França han descobert que les gallines no són tan lliures com diuen ni passen gaire fora de les gàbies.

El nostre habitatge era un segon pis amb balcó, en un edifici construït pels amos mateix, sense calefacció ni aire condicionat. Era una altra època i no estava previst que fes calor o fred al llarg de tot l'any. Tot just sortíem d'una llarga dictadura i ja era prou poder tenir la parelleta i anar fent a la feina.

El meu pare treballava en un laboratori de la part alta de Barcelona i feia jornada laboral de sis del matí a tres de la tarda, la qual cosa li permetia estudiar a les tardes la carrera d'Empresarials per poder fugir, a llarg termini, de la feina de laboratori i d'una vocació que no acabava de fer-li el pes.

La meva mare de seguida va entrar a treballar a l'institut públic de Sant Cugat, primer darrere del monestir i després al flamant nou institut Arnau Cadell, de Valldoreix, al qual li van posar el nom en homenatge al creador dels capitells del claustre del Monestir de Sant Cugat del Vallès.

La vida no era fàcil en aquells anys setanta i vuitanta, entre crisis petrolieres i guerres com la d'Iran-Iraq. No vam tenir televisor fins al 1982, l'any del Mundial del Naranjito, que va posar l'Estat espanyol i Barcelona al mapa. Va ser aleshores quan els meus pares van fer el pas de comprar-se un televisor per poder mirar-hi els partits de futbol corresponents. Fins llavors, res de res. En aquell 1982, en què per fi va entrar la tele a casa, jo tenia nou anys. Els meus progenitors havien sigut fermes defensors de no tenir-ne mai, per temes educatius i per privilegiar la lectura i l'estudi, l'esforç per sobre de l'esbarjo i les distraccions buides de contingut de la caixa tonta. Fins que vam tenir el nostre propi televisor, no era estrany trobar-nos anant a casa de la veïna, la senyora Antònia, a mirar-la amb ella i la seva família. A les tardes, eren els dibuixos animats dels esquirols *Banner* y *Flappy*, i els divendres al vespre, tots plegats, era el torn de la mítica sèrie americana *Con ocho basta*.

Que acabéssim tenint televisor no va canviar substancialment la vida que portàvem, d'anar a l'escola: jo als Maristes de Rubí en autocar, la meva germana a l'escola El Pinar de Sant Cugat del Vallès. Tots dos col·legis complien el requisit exigit pels meus pares d'una certa educació religiosa i a un preu raonable. No tenien res a veure amb les escoles d'elit de l'Opus Dei, com La Farga o el Viaró, a Sant Cugat, o La Vall, a Bellaterra.

Recordo que al pis de lloguer on vam créixer passàvem fred. No hi havia calefacció, més enllà d'estufes elèctriques a les habitacions només a les nits i una simple estufa de butà al menjador, a la qual m'agradava repenjar els peus tot mirant la tele, estirat a terra, per notar l'escalforeta fins a fondre els mitjons sintètics. Això i jerseis, mantes i catifes. Eren els inicis i calia acumular capital, patri-

moni. Els meus pares ho tenien claríssim: ells, treballant i estudiant, i exigint de nosaltres les millors notes.

A més dels membres humans de la família, teníem la Taca, una setter tota de color negre menys una taca blanca que li donava el nom i, més endavant, la seva filla Flama, que va néixer arran del flirteig de la Taca amb un mastí albi dels Pirineus, blanc com la neu, pels descampats que teníem davant de casa, en el que ara és el Parc Central de Sant Cugat.

La Taca era una gossa esquerpa, poc amant dels altres i de mossegada fàcil a qui li volgués posar la mà a sobre (li feien mal les orelles). Només ens salvàvem de les queixalades el meu avi Teodor i jo mateix.

Contra tota lògica, del fruit d'aquest amor d'un dia entre la Taca negra i el mastí blanc desconegut va néixer la Flama, filla única que, com el seu nom indicava, era de color taronja llampant i grossa com el seu pare. Era molt semblant a la raça dels golden retriever, famosos més endavant pels anuncis del paper higiènic Scottex, però en versió cavall salvatge, molt més potent. A partir de llavors, les següents gosses dels meus pares ja serien sempre més de la raça golden retriever, com la Trufa o la Perla.

Molts anys després, la meva parella i jo mateix vivíem al barri de Gràcia, a Barcelona, amb la filla número 1. El nostre piset de lloguer era a tocar de la plaça de la Llibertat, i ves per on vam fer ben bé el mateix que els meus pares abans i ens vam acabar mudant de tornada a Sant Cugat a la recerca de més espai per viure i guarderies públiques. Farts de no tenir ni un simple balcó a casa nostra on sortir a respirar i de no trobar plaça a la guarderia pública, vam decidir que tocava mudar-nos d'habitatge i sortir de Barcelona.

A Gràcia no trobàvem el que buscàvem. Casualment

o no, va caure a les nostres mans la revista setmanal gratuïta *Tot Sant Cugat*. Devia ser la meva mare qui ens la va fer arribar, el cas és que de seguida vam veure que a Sant Cugat l'oferta immobiliària de lloguer era molt àmplia i a preus prou assequibles. No hi havia ni punt de comparació, així que ens en hi vam anar. Vam acabar en un pis de lloguer al centre de Sant Cugat que ens costava 720 euros mensuals, just el doble del que havíem estat pagant fins llavors però per un espai molt més gran, amb terrassa i garatge per a dos cotxes. També hi va influir el fet que ja estàvem embarassats del nostre fill número 2 i volíem un pis on créixer, familiarment parlant.

Per a una família com la nostra, o abans per als meus pares, per a vosaltres, un cop es tenen les coses ben encarrilades i es comença a acumular un cert capital a base d'esforços i sacrificis, la primera demanda de millora serà la de tenir més espai per fer i desfer, per poder ser.

L'AUBERGE ESPAGNOLE

L'auberge espagnole, en català *Una casa de bojos* (2002), és una pel·lícula francesa que us vull recomanar, així com les seves seqüeles, *Les poupées russes* (2005), *Casse-tête chinois* (2013) i la sèrie de vuit episodis *Salade grecque* (2023). El director i guionista és Cédric Klapisch i el protagonista de la trilogia i sèrie final és en Xavier (pronuncieu-ho a la francesa, amb zeta en comptes d'ics, *Zavier*), un estudiant de postgrau d'Economia. A la primera, en Xavier aterra a la Barcelona postolímpica, postindustrial i postfranquista i tant la ciutat com ell es troben en plena crisi existencial i de recerca de si mateixos. El protagonista reflecteix de forma prou acurada com pot ser la convi-

vència en un habitatge compartit amb altres persones desconegudes en una ciutat com Barcelona.

El model de quedar-vos a casa dels pares treballant i estalviant fins a tenir l'entrada per poder comprar-vos el pis, i llavors i només llavors casar-vos i volar del niu familiar en parella estable està en franca decadència i és cada cop més difícil de fer realitat.

El més habitual és que, sigui com a estudiants o bé com a joves treballadors perfectament preparats, allò que als anys noranta en deien JASP (*jóvenes aunque sobradamente preparados*, tret d'un anunci de cotxes Renault de l'època), acabeu sortint de casa dels pares de forma més o menys progressiva i sovint en companyia d'amics i coneguts, per acabar en una habitació per a vosaltres sols, compartint un pis amb altres persones.

Podeu pensar que tot això és culpa del sistema capitalista i que ningú és capaç de trobar la fórmula màgica per frenar la pujada de preus dels béns immobles, però la realitat és que la vida passa inexorablement i no us esperarà pas, i no seria lògic que us quedéssiu a casa dels pares lamentant-vos de la vostra mala sort sense fer res al respecte ni alçar mai el vol.

Heu de sortir al món i exposar-vos, ja sigui com a estudiants Erasmus o fent de cangur als Estats Units, com tan bé explica la Regina a la seva novel·la *Les calces al sol*, o de cambrers al Regne Unit o de ruta per Sud-amèrica. Heu de sortir a jugar la partida.

I si no podeu tenir un habitatge per a vosaltres sols o en parella, trobeu-li la part positiva i busqueu un lloc on compartir el vostre temps, la vostra vida i experiències. Diuen que millor sols que mal acompanyats, però si trieu bé amb qui, viure en comunitat pot ser tant o més enriquidor que el model més clàssic de parella casada amb la

parelleta, una hipoteca desmesurada a pagar durant molts anys, els dissabtes a casa dels pares a dinar i recollir carmanyoles per a la setmana.

És innegable que l'assumpte de l'habitatge ha anat molt a pitjor i sempre en la mateixa direcció, amb un accés cada vegada més difícil, per no dir impossible, per a bona part de la població, tots vosaltres.

Corria l'any 1998 quan amb la meva parella vam decidir instal·lar-nos en ple barri de Gràcia. El lloguer mensual per un pis de tres habitacions era de 60.000 pessetes, que ara serien uns 360 euros. Tothom ens va dir que estàvem bojos, que això era tirar els diners, que havíem de fer-ho bé. Ja sabeu: l'entrada per a un pis de compra, casament, fills i tota la pesca. Ja en aquella època, la meva parella i jo vam decidir compartir casa nostra. Bàsicament, com que érem una parella sense fills, rellogàvem una o dues de les habitacions que ens sobraven. Per casa van passar una estudiant belga, una portuguesa que treballava al Decathlon i una alemanya que s'havia plantat a Barcelona buscant l'amor, segons les seves paraules.

Ens semblava un disbarat haver de pagar per un espai que no utilitzàvem del tot. Per un pis similar al mateix barri, el meu germà i la seva parella pagaven 1.000 euros al mes el 2023, i ara seria encara més car. Perquè entengueu l'evolució brutal dels preus, ara es paguen 400-600 euros per una habitació en un pis compartit de Barcelona ciutat.

Fins i tot quan vam traslladar-nos amb fills a Sant Cugat per pagar 720 euros de lloguer en lloc dels 360 euros de Gràcia, rellogàvem la part de dalt del dúplex a la nòvia del meu amic Ramon, una francesa que treballava moltíssim (ergo, no la vèiem mai) a l'acabat d'inaugurar hotel

La Florida del Tibidabo, un dels primers hotels cinc estrelles gran luxe de Barcelona.

Si l'objectiu d'aquest llibre és fer-vos pensar a què dedicareu els vostres excedents periòdics, un cop aquests entrin a la caixa, estareu d'acord amb mi que en general la demanda de més espai, d'un espai propi per a vosaltres, és el punt de partida de tot plegat. Després, l'economia, amb les seves restriccions de gestió de recursos limitats, farà que no pugueu disposar, al principi, de tot l'espai que voldríeu, però no és res que no es pugui arreglar pencant molt amb optimisme i anar aconseguint així un màxim de fites vitals.

Si d'alguna cosa estic especialment content és d'haver pogut anar-me'n de casa dels pares relativament ràpid, amb l'excusa d'estudiar aquí i allà. Montpeller, Mannheim i Sydney. Que compartia l'espai amb persones de tota mena —com la Clara, la portuguesa que feia olor de pols, els alemanys Mike, el nerviós, i René, el trist, o la Chris, la canadenc, o el meu amic Albert, de Reus—, doncs cap problema. Era jo mateix i vivia la vida amb un espai propi, sent lliure.

Sigueu generosos, compartiu l'espai amb alegria, sovint no tindreu altre remei que fer-ho així!

UNA BODA MUY SENCILLA

Era estudiant universitari quan vaig fer la meva primera escapada d'envergadura fora de casa dels pares. Va ser a Montpeller, que és a unes tres hores en cotxe per autopista des de Barcelona. Tenia també l'opció d'anar a Ais de Provença, a prop de Marsella, però a la meva mare, que és qui mana a casa realment, li va semblar massa lluny.

De Montpeller us en parlaré més endavant. Ara només us diré que allà vaig conèixer un parell (un parell poden ser dos o tres, segons la meva mare matemàtica) de portuguesos que acabarien sent els meus millor amics, juntament amb un francès *de souche*, de la ceba, en David, acabat d'arribar des de la ciutat de Metz, al nord-est de França. Encara que havia arribat amb la seva família, en David vivia sol en el seu piset d'estudiant, cosa inconcebible per a nosaltres, els pobres europeus de l'altra banda dels Pirineus.

Dels portuguesos, vull parlar-vos ara d'en Ricardo, vingut des de la seva Coïmbra natal, on el seu pare era un polític socialista reputat, i que, com jo, gaudia d'una beca Erasmus per estudiar Economia a Montpeller. D'això ens coneixíem amb ell i els altres, en João i en Georges, de la facultat.

En Ricardo acabaria aparellant-se amb la Paqui, una valenciana de Navaixes, un poblet de la província de Castelló, de l'Alt Palància, zona no valencianoparlant.

No em pregunteu per què, però ells dos i la meva parella de sempre van acabar vivint plegats l'any següent, compartint pis, a la Rue de l'Université de Montpeller, en ple barri de l'Écusson, mentre jo tornava a casa després del curs amb beca Erasmus. Com que de tant en tant anava a Montpeller per veure-la a ella, coincidíem tots quatre al pis i va ser així com els vaig anar seguint la pista.

El model de la Paqui i en Ricardo era el clàssic de tota la vida, tot i que en aquells inicis vivien junts sense estar casats. De seguida, en Ricardo va entrar a treballar al Decathlon de Montpeller, com a responsable de la secció de tennis, un esport que dominava. Des d'allà va anar escalant posicions dins de la multinacional francesa, per després saltar a IKEA (anys més tard, ja a Lisboa), la mul-

tinacional sueca de mobiliari i decoració que tots coneixeu prou bé. La seva cosmovisió era ser assalariat en una gran *corporate*.

Evidentment, quan van deixar el pis tipus *auberge espagnole* va ser per casar-se de seguida i *comme il faut*, com cal, que diria la meva mare. L'enllaç va tenir lloc al bonic poble de Navaixes, amb la Paqui de protagonista total, en una boda que ells mateixos van qualificar de *muy sencilla*, tot i no ser-ho en absolut.

Navaixes és un poble que es vanta de ser dels més macos de la península Ibèrica, amb el seu Salto de la Novia i les seves fonts. De fet, el 2014 va ser nominat al *Mejor Rincón de la Guía Repsol*. En fi, visiteu-lo, per què no. La família de la Paqui era tota una institució al poble, ja que la mare regentava la que era gairebé l'única botiga del poble, i el pare feia bona part de les reformes de la zona.

Recordo el casament, amb tots els ets i uts, amb el mossèn recriminant-nos a tots no ser prou creients ni anar prou a missa, el servei de cangur per als qui veníem de lluny i amb canalla, i també l'orquestra al bell mig de la plaça.

Casant-se, en Ricardo i la Paqui van passar directament a ser classe mitjana. Van hipotecar-se per tenir un pis en propietat al centre de Lisboa, on en Ricardo acabava de ser enviat per obrir-hi botigues Decathlon, gràcies als bons contactes del seu pare. I com a obsequi de nocces, el pare de la Paqui els va regalar un apartament d'estiueig a Navaixes.

Ni carmanyoles ni ximpleries, la parella valenciano-portuguesa entrava al món dels adults per la porta gran. A ells no els va caler mai haver de rellogar habitacions ni buscar-se la vida amb negocis diversos com ens va passar

a nosaltres. Van acceptar les regles del joc, el seu joc a partir d'aleshores.

Encara que sigui cada vegada més minoritari, no descarteu mai del tot el model més clàssic, perquè existeix, i dependrà molt de contra qui aneu a petar i si us compensa o no.

La meva mare va ser franca i directa quan es va oferir a pagar-nos totes les despeses del casament si el fèiem com ella creia que calia. Encara ara vol que ens casem. Avui dia, un casament per a uns dos-cents convidats costa entre 30.000 i 60.000 euros, una autèntica barbaritat. Se suposa que parlava d'assumir aquest nivell de despesa si ho haguéssim acceptat. En fi, va ser que no, i punt, ja que tant a la meva parella com a mi ens semblava una idea terrible tot el tema de la paperassa burocràtica per validar la nostra unió, haver de fer tràmits per un tema que era només nostre. A l'Estat, res de res.

Hauríem pogut casar-nos com en Ricardo i la Paqui i passar a ser directament de classe mitjana, amb dret a habitatge i casa d'estiueig, com ells, però les servituds del model *ancien régime* amb els sogres i els pares, i l'Estat fiscalitzant-nos en excés, van pesar força a l'hora de decidir que no ens compensava fer aquest pas (de moment).

No hi ha mai res gratuït del tot, no us en fieu.

En la vostra recerca de més espai, de voler volar fora de la vostra habitació de llit individual, tauleta de nit i alguns llibres, taula per estudiar i ordinador, podeu optar pel model que més s'ajusti al vostre tarannà, també segons les oportunitats que tingueu.

La Paqui i en Ricardo, després de Lisboa amb Decathlon, van viure a Madrid, Dubai i ara Mèxic amb IKEA, sempre com a expatriats de luxe amb molts diners i sense lligams, amb tota la família movent-se al *diktat* de la mul-

tinacional de torn, del sou d'ell, el *pater familias*, i ella d'acompanyant de pedra.

No és el nostre model ni som així, però pot ser el vostre i el de més gent.

NENS A LA CARTA

Encara que bona part dels nouvinguts amb menys poder adquisitiu segueixen compartint habitatge amb altres persones —fins i tot tenint fills menors a càrrec—, ja que és l'única manera de viure a prop de la feina i dels serveis sense haver de pagar quantitats astronòmiques o impossibles per l'espai que necessiten, el més normal és que en paral·lel a tenir fills vulgueu tenir el vostre propi habitatge, el vostre espai només per a la vostra família. Seria allò de *el casado casa quiere*; ser pares va molt lligat a viure sols només el nucli familiar, on sigui que decidiu i pugueu instal·lar-vos.

Entenc i respecto que viure en parella i tenir descendència no sigui el pla de vida de tothom, només faltaria, però per a nosaltres ser pares dona sentit a tot plegat i és la culminació vital de tants esforços. Els fills són la millor garantia que els nostres gens, la nostra forma de ser, es transmet, passa a la generació següent i perviu a llarg termini. Charles Darwin o Jordi Graupera us dirien que l'únic que compta de veritat és aquesta transmissió de pares a fills, aquest passar la vostra *Weltanschauung* o cosmovisió particular i única, familiar i de nissaga, a la següent generació.

Per sort, la natura és prou sàvia i ni mil distraccions a les xarxes socials ni mil viatges exòtics a la fi del món ni mil mascotes seran prou per evitar que una majoria aca-

beu quedant-vos feliçment embarassats. Fins i tot els meus germans han acabat sent pares i mares, encara que tard. Això sí, i sense que soni fatalista, la vida us canviarà per sempre, en tenir descendència.

L'edat mitjana en què les dones tenen fills a Catalunya ha anat pujant de forma imparable dels 30,9 anys l'any 2000 fins als 32,6 anys el 2023, amb un primer fill de mitjana als 31,7 anys.

La meva germana, per exemple, ha sigut mare amb quaranta-vuit anys. Ha superat amb escreix els quaranta-dos de Madonna, i tot gràcies als avenços científics. Ho ha fet al límit del que es considera edat fèrtil de les dones, que va dels quinze als quaranta-nou anys.

Les parelles dilaten el temps per ser pares al màxim, i quan s'hi posen es troben amb dificultats biològiques creixents, cosa que ha fet créixer de forma explosiva tot el sector de les fecundacions in vitro (FIV) a escala mundial, molt especialment a Catalunya i l'Estat espanyol. Per posar-vos un exemple del que representa el volum financer del sector de tractaments contra la infertilitat, el fons d'inversió americà KKR, Kohlberg Kravis Roberts, va comprar el 2023 l'empresa IVI, Institut Valencià d'Infertilitat, per 3.000 milions d'euros.

Segons les dades, el 8 % dels infants nascuts a l'Estat són mitjançant una FIV, amb Catalunya encapçalant el rànquing. Tal com us deia, en el rànquing mundial Espanya ocupa la tercera posició del podi en nombre de clíniques de fertilitat, només per darrere dels Estats Units i el Japó.

En Daniel, amb qui vaig coincidir a Capital Cell, l'empresa líder en *crowdfunding* per a start-ups de salut i biotech, m'explicava com a curiositat que segons la seva dona, que treballa en el sector de la fertilitat, una part no

menyspreable de les parelles amb dificultats per ser pares es queden embarassats de manera natural després de la primera visita al centre mèdic. El fet d'explicitar el problema de fecunditat a un especialista fa que la parella es relaxi i, sovint, es quedi tot seguit en estat de gràcia.

No obstant, en la majoria de casos calen tractaments cars i llargs i mai amb el 100 % de garantia d'acabar tenint èxit. L'impacte, més enllà de l'econòmic, és també emocional i d'estrès personal i de parella.

Només un 70 % de les dones es queden embarassades en el primer intent, amb tot el desànim i tristesa associats al risc de no aconseguir-ho. Depenent de si cal una donació d'òvuls o de semen, el cost d'un tractament de FIV pot anar dels 4.000 als 12.000 euros per parella.

Formem part d'una societat molt individualista que dona l'esquena al desig de ser pares i hi anteposa la feina i el lleure, el fet de ser un mateix abans que res més. A més, vivim de ple en la contradicció dels més de cent mil avortaments anuals a l'Estat espanyol (2023) al costat d'infinat de parelles amb dificultats greus per portar fills al món quan així ho decideixen i que han de recórrer a ajut extern, car i no sempre eficaç.

Si heu de tenir descendència, el meu consell fàcil seria que ho feu com més aviat millor, sabent que avui en dia és molt complicat i que caldria impulsar mesures urgents que afavoreixin la natalitat. Sense noves generacions de catalans no tenim futur.

SHAMIAN DAO

Shamian Dao 沙面島, l'illa de Shamian, és un paratge preciós al bell mig de Canton (Guangzhou en cantonès),

una de les grans ciutats del sud de la Xina, juntament amb Hong Kong i Shenzhen. A *Fer diners* us parlava de l'objectiu vital de passar un 10 % del temps a l'estranger. En el meu cas, Canton és una ciutat on he passat moltes setmanes per feina i que conec prou bé.

Segons la Viquipèdia, Canton té uns quinze milions d'habitants, quasi dues vegades la població de Catalunya. És una ciutat atapeïda i enorme, en què per anar des de l'hotel Shangri-La, que és al costat de l'espai firal i on m'allotjava sovint per feina, fins al centre, a Beijing Lu, a beure una cervesa o de botigues, calen tres quarts d'hora de taxi.

En la immensitat xinesa dels més de mil milions de ciutadans, a mi m'agradava intentar entendre on era i situar-me. En els diversos viatges de feina que hi vaig fer, aprofitava per sortir a descobrir la gran ciutat, encara que fos tard i jo estigués destrossat de tant pensar. Hauria pogut aprofitar els caps de setmana a la Xina per fer turisme, si no fos que quan hi anava per feina, era *non-stop*, de vuit del matí a deu de la nit tots els dies de la setmana. No hi havia sàbats ni diumenges que valguessin com a excusa per no treballar.

Fos com fos, en un dels meus viatges vaig descobrir la meravellosa illa de Shamian i sempre que podia hi tornava, a sopar o a donar un volt. Hi arribava en taxi, en un dels taxis grocs típics de la ciutat, després de pronunciar en un xinès prou correcte el nom del restaurant tailandès al qual m'escapava a sopar sempre que podia i que es deia *niú qiáo*, 牛桥, *vaca pont* en xinès. Més enllà del nom absurd, s'hi menjava prou bé, amb les fotos dels reis de Tailàndia i diversos segells d'excel·lència penjats a les parets, presidint la sala.

M'agradava tant passejar pels carrers per a vianants de

l'illa, amb edificis colonials, restaurants i galeries d'art, que havia arribat a reservar l'hotel a l'illa mateix. Així m'evitava desplaçaments innecessaris per anar-hi.

Va ser sopant allà, en un dels meus múltiples viatges a la Xina, que vaig descobrir que compartia espai amb tot de parelles americanes que sense cap mena de dubte acabaven de posar els peus al país per primer cop. Se'ls veia com estressats, nerviosos, però alhora contents, fent pinya i rient. El consolat americà a Canton tenia la seu a la mateixa illa de Shamian i les parelles hi eren perquè estaven totes en procés d'adopció d'alguna de les nenes xineses que les famílies abandonaven, en part per culpa de la política xinesa del fill únic, ara ja suprimida, però també per la creença ancestral que era millor que fos un nen, per temes de cognom i dot familiar.

L'adopció és una altra via per als que teniu la voluntat de ser pares i mares i no podeu físicament o creieu que és millor adoptar un fill ja nascut que concebre'n més de nous.

La Xina ha anat endurint els requisits per a les adopcions internacionals en el seu territori. En aquella època, els anys 2000, moltes parelles de catalans, americans i de tants altres països optaven per les adopcions internacionals, especialment de la Xina, però no només, sinó que també de països de l'antiga Unió Soviètica o l'Àfrica subsahariana i d'altres com el Vietnam i Xile.

Una adopció internacional pot costar-vos entre 10.000 i 20.000 euros, i a hores d'ara els països més barats per adoptar són les Filipines, Tailàndia o l'Índia, i també Ucraïna per raons òbvies. La frase és horrorosa de per si, posar preu al que podria ser el vostre futur fill o filla, com si una vida fos una mercaderia més, un bé de consum al

prestatge d'un supermercat. Però en fi, el llibre *Gastar diners* va d'això, de posar un preu a tot i pagar-lo, sense tabús i fins al final. No podeu tenir fills? Doncs en trobareu en altres països.

És la situació de misèria econòmica la que porta els països a obrir-se a les adopcions internacionals com a via per buidar els orfenats de criatures i, fins i tot, com a font d'ingressos irregulars per a uns quants funcionaris corruptes i desaprensius. Tot i els intents de les diferents associacions d'adoptants i de les administracions públiques per fer que els processos d'adopció siguin transparents, sempre queda aquest pòsit de desigualtats entre països, entre persones, entre parelles, que obliguen els uns a abandonar els seus fills en favor dels altres per sobreviure. Més enllà dels números, les parelles adoptants són persones que opten per una de les maneres més difícils de ser pares i mares, que és anar a buscar el seu fill lluny de casa.

Al final, és un procés que dura anys i suposa un munt de tràmits i requeriments, paperassa a manta i molts milers d'euros per tal d'evitar els abusos d'alguns i les possibles màfies de tràfic de nens.

Vull tenir un record molt especial per a l'Íngrid i en Ramon, que van decidir adoptar en Max, un nen vingut de molt lluny i que ara viu amb ells a Banyoles. Els meus amics van haver de superar infinitat de tests d'idoneïtat, estades en destí i mil comprovacions, donar tot tipus de garanties que serien uns pares excel·lents, abans de ser la família al complet.

Molta força per a tots ells, ser pares adoptants és ser uns herois immensos.

COM GAT I GOS

Ahir vam anar a comprar al Bonpreu Esclat de Sant Cugat i ens va sorprendre la reorganització del centre comercial, molt especialment l'espai immens dedicat ara a tot tipus de mascotes, començant pels gossos i els gats i acabant per les tortugues, els canaris i més.

Fins i tot, han posat a disposició del públic un taulell d'anuncis perquè els amos de les mascotes puguin comunicar-se entre ells i s'ofereixin béns i serveis de forma altruista o pagant. Els animals de companyia han esdevingut centrals en la societat i són tot un món a descobrir que no para de créixer.

Sembla evident la correlació entre la baixada de la natalitat observada en els països desenvolupats i el creixement continuat en el nombre de mascotes. La tendència imparable és de més mascotes i menys fills a les cases.

Es calcula que, a escala mundial, n'hi ha més de mil milions, amb un predomini de gossos i gats, de manera que més de la meitat de les llars tenen un animal de companyia (als Estats Units, un 70 %), de les quals un terç tenen gos i una quarta part tenen gat. El nombre de felins a França, per exemple, no para de créixer i assoleix ja els setze milions llargs de gats per a una població d'una mica més de seixanta-vuit milions d'habitants.

El cost anual de tenir gos pot anar des dels 400 euros per un de mida reduïda fins als quasi 1.200 per un de més gros. Dependrà del tipus d'alimentació, cures veterinàries, vacunes, xip, castració, esterilització i altres intervencions. Els gats surten més bé de preu, i poden tenir un cost anual de menys de 600 euros anuals per animal, dit d'una altra manera, uns 50 euros al mes. Si aneu a mascotes més sofisticades i fora del comú, podeu optar pels

cavalls, que només estaran a l'abast d'uns quants. Pel que fa a cost, ja estariem parlant d'uns 3.600 euros anuals o 300 euros mensuals, sense incloure-hi el preu de compra inicial.

Els preus de compra de gossos, gats o cavalls varien molt, des dels 600-1.000 euros per un gos golden retriever o un gat persa fins als milers d'euros que costa un cavall, sobretot si és una euga documentada i de bona raça. Això sí, tingueu en compte que més enllà del seu preu d'adquisició, molt variable en funció de si són animals de raça i amb pedigrí o simples petaners, totes les mascotes viuen molts anys i no es poden abandonar a les primeres de canvi, no poden ser ni un caprici ni flor d'un dia.

Si els gossos tenen una vida mitjana d'uns deu anys (allò que diuen que cada any d'un gos són set anys d'un humà), els gats poden viure alguns anys més, i els cavalls arriben a superar amb escreix els vint-i-quatre, igual que les tortugues.

Mascotes sí, si teniu l'espai i temps necessaris per a elles, ara i a llarg termini.

Ah, i penseu que si us en aneu de vacances en cotxe o en avió, les haureu de portar amb vosaltres o deixar-les amb algú que en tingui cura o a l'hotel de mascotes, caríssim.

Amb la meua parella, quan vam negociar les clàusules de la vida en comú, vam introduir-ne una de mítica en francès que deia així: *pas de chien sans jardin*, res de gos sense jardí. Només ara que ens hem mudat a una casa amb jardí ha tornat a aparèixer el tema recurrent del gos a casa, jo que de petit sempre en vaig tenir, però, és clar, amb qui el deixariem si ens en anéssim de vacances on fos?

Sembla que als millennials i a la gent més jove en general els gats els entusiasmen molt més que els gossos. És com si els gats, per mida i tarannà, s'adaptessin millor a uns habitatges que són cada vegada més petits. De la mateixa manera, tampoc no necessiten sortir a passejar per fer les seves necessitats. Aquesta llibertat tan felina causa furor entre els nascuts a partir dels anys vuitanta, com el meu germà i parella.

Jo vinc de tradició de gosses, la Taca, la Flama, la Perla i la Trufa, i de tenir clara l'obligació de treure-les a passejar cada dia, matí, tarda i nit, així com posar-los pinso i aigua, i netejar la gàbia de caques i pipins, molta feina diària durant anys.

En resum, de la mateixa manera que si decidíu ser pares heu de valorar si teniu prou espai per viure de forma raonable tots plegats, amb els animals de companyia passa exactament el mateix. Els gossos i gats tenen les seves necessitats d'activitat física i ha de quedar clar des d'un primer moment qui i com se'n cuidarà, cada dia i fins al final.

Al llarg de la vida, tenir gos o gat amb vosaltres, mascotes en general, pot ser molt satisfactori i just el complement que necessiteu per sentir-vos més acompanyats, ja sigui quan debuteu a la vida o a les acaballes, sols o en parella, amb els fills fora de casa. Sigui per la raó que sigui, endavant amb tenir cura de mascotes.

Tot i haver-me criat rodejat de gosses, vaig acceptar no tenir-ne perquè no creia que tinguéssim l'espai idoni per tenir-les ni les ganes, ara, d'ocupar-nos-en de forma correcta. Això sí, encara m'emociono recordant la mort per leishmaniosi de la meva primera gossa, l'esquerpa setter Taca, la mare de la Flama.